

A. F. Tempelaar

Het MAB vóór 50 jaar

juli 1936

Op zijn kruistocht tegen de verwarring, de gebiedsoverschrijdingen en de doublures, waaraan de twee verwante delen van de economie zich ter zake van het probleem 'kosten' in de sociale en de bedrijfseconomische literatuur hebben bezondigd - zie het verslag over mei 1936 - is Kleerekoper thans aangekomen bij de 'verrekening van de indirecte kosten in de bedrijfseconomische literatuur'. Het artikel in het MAB van juli 1936 beslaat 15 kolommen (2 kolommen op een A4!).

Eerst tracht de schrijver een theoretische grondslag aan te geven voor het verband tussen de differentiatie van het inkomen (sociale economie) en die van de kosten (bedrijfseconomie). Wat kosten is voor de een, is inkomen voor de ander. Wanneer men de loonkosten voor een eenheid prestatie berekent als de uitkomst van aantal uren (a) maal het loon per uur - in 1936 volgens een voorbeeld van Kleerekoper niet meer dan 50 cent - dan betreft a uren, i.c. de hoeveelheid, de kostenzijde en het uurtarief de inkomstenzijde (nl. voor de arbeid). Hierop baseert Kleerekoper zijn 'gewichtige conclusie': 'De kwantitatieve analyse van de naar hun kwantiteit gedetermineerde kostenelementen geschiedt met behulp van gegevens aan de inkomensanalyse ontleend' (Niet bepaald proza om in een liefdesbrief te bezigen).

Kleerekoper richt zich vervolgens geheel op de literatuur over de verrekening van de indirecte kosten.

In de praktijk van de kostprijsberekening werden de kosten veelal in drie groepen opgedeeld, nl. variabele, constante en semi-variabele kosten. Laatstgenoemde groep was dan meestal een verzamelpost van kosten, welke noch direct variabel, noch constant waren. Het totaal van deze verzamelpost werd dan gemakshalve in tweeën gesplitst, een deel constant en een deel variabel.

Wetenschappelijk verantwoord was deze methode niet, maar voor de praktijk van *dat* geval kon het zijn nut bewijzen.

Kleerekoper kant zich in alle felheid tegen de literatuur, welke een methode als zoëven beschreven als algemeen geldend en verantwoord beschouwt en kosten per eenheid langs deze weg als degressieve of progressieve bestempelt.

Op grond van het ontbreken van een wetenschappelijke basis kraakt de literatuurredacteur een serie werken van destijds vooraanstaande schrijvers

af; de scherpte van de pen van Kleerekoper komt onverbloemd naar voren.

De Omzetbelastingwet 1933 heeft in de beginjaren veel stof doen opwaaien en vormde een dankbaar onderwerp voor een behandeling in de rubriek 'Nieuws inzake wetgeving, resoluties en beslissingen op het gebied der belastingen' van dit maandblad. Vaak gaat het hierbij om uitspraken van de Tariefcommissie.

In het juli-nummer bespreekt Mr. Dr. E. Tekenbroek de al of niet belastbaarheid bij leveringen van goederen, welke door natrekking in eigendom overgaan (bijv. bij het aanleggen van een parketvloer). Tekenbroek vermeldt, dat de Tariefcommissie over het onderwerp eigendomsoverdracht door natrekking 13 uitspraken op één dag heeft gedaan (een forse produktie!). De toenmalige wet stelde als eis voor belastbaarheid dat de eigendom door levering krachtens een overeenkomst (doorgaans een koopovereenkomst) werd verkregen. Volgens een juridische interpretatie zou eigendomsoverdracht door natrekking niet aan dit vereiste voldoen, derhalve onbelast zijn. De belastingadministratie meende evenwel dat een economische interpretatie moest worden toegepast en ging tot belastingheffing over. De Tariefcommissie stak hier een stokje voor. Zij oordeelde, dat wanneer de wetgever kennelijk civielrechtelijke rechtsbegrippen hanteert, men zich bij de interpretatie van de wet hieraan heeft te houden.

Schrijver dezes heeft het genoegen reeds meer dan 25 jaar lid te zijn van dit rechtscollege (dat sedert de invoering van de BTW zich alleen nog bezig houdt met Invoerrechten en Accijnzen en dergelijke). De Tariefcommissie beslist in hoogste ressort en is samengesteld uit juristen en niet-juristen. Deze laatsten nemen aan deze rechtspraak deel vanwege hun kennis en ervaring inzake het bedrijfsleven; zij brengen gelijkwaardige stemmen als die der juristen uit. Per zitting nemen 5 leden der commissie deel; zij bereiden zich op de aanhangige zaken voor d.m.v. een uitvoerige documentatie, welke door het secretariaat van de commissie is samengesteld. Na de hoorzitting beslist de commissie in raadkamer.

In de rubriek 'Lastige gevallen' wordt de vraag gesteld of in een arbitrage de accountant, als arbiter door een van de partijen benoemd, de onafhankelijke deskundige is, die zijn mening op objectieve gronden geeft, of dat hij 'evenals een advocaat-arbiter zich mag beschouwen als vertegenwoordiger van de belangen van de partij die hem heeft benoemd'. Het antwoord van Limperg is kort maar krachtig: iedere arbiter moet uit de aard zijner functie onzijdig zijn en dus slechts op objectieve gronden zijn oordeel geven, zulks ongeacht wie hem heeft benoemd.

Limperg wil niet ontkennen, dat menigmaal de door partijen benoemde arbiters zich min of meer als vertegenwoordiger van partijen gedragen, 'zoodat de beslissing eigenlijk door den derden arbiter gegeven wordt'. Limperg beschouwt dit echter als misbruik.